

MOZAMBİK ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü
2025

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER.....	2
2. GENEL EKONOMİK DURUM	4
3. DIŞ TİCARET	7
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	12
5. TÜRKİYE ile TİCARET	13
EKLER:	16

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Mozambik Cumhuriyeti
Devlet Şekli	Cumhuriyet (Başkanlık sistemi)
Nüfus	35,8 milyon (2025 IMF tahmini)
Yüzölçümü	799.380 km ²
Sınır Ülkeler	Malavi 1498 km, Güney Afrika 496 km, Svaziland 108 km, Tanzanya 840 km, Zambia 439 km, Zimbabwe 1402 km
Arazi Kullanımı	Tarım arazisi %56,3, Orman %43,7,
Dil	Portekizce (resmi dil), 3 ana Afrika dil grubu: Makua-Lomwe, Tsonga ve Sena-Nyanja
Din	Katolik (27,2) – Müslüman (18,9) –Pentakostal (15,3)– Siyonist Hristiyan (15,6)– Dinsiz (13,9)–Diğer (8,9)
Etnik Yapı	Siyah Afrikalı 99% (Makhuwa, Tsonga, Lomwe, Sena), Avrupalı ve diğer %1
Para Birimi	Mozambik Meticalı (MTN)
Başkent	Maputo (1,1 Milyon)
Başlıca Şehirler	Maputo (Başkent), Matola, Nampula, Beira, Chimoio, Nacala, Quelimane, Tete, Lichinga
Uluslararası Telefon Kodu	+258

Kaynak: Economist Intelligence Unit, Country Report, CIA Fact Book, IMF

30 milyonun üzerindeki nüfusu ile Mozambik Afrika kıtasının güneydoğusunda yer alan fakir bir ülke olmakla birlikte, zengin doğal kaynaklara sahip bulunmaktadır. Bu kaynakların etkisiyle Mozambik'in orta vadede yüksek büyüme oranlarını yakalayacağı ve uzun vadede de Afrika'da önemli bir ekonomik güce sahip olacağı öngörülmektedir.

Coğrafi Konum

Afrika kıtasının güneydoğusunda yer alan Mozambik kuzeyde Tanzanya, Malavi ve Zambiya ile, batıda Zimbabwe ile, güneybatıda Güney Afrika Cumhuriyeti ve Svaziland ile komşudur. Doğu ve güneydoğusunda Hint okyanusu bulunmaktadır. 799.380 km²'lik yüz ölçüme sahip olan ülkenin başkenti Maputo'dur. Ülkede genel olarak tropikal iklim hâkimdir.

Siyasi ve İdari Yapı

Mozambik, Portekizlilere karşı 1964 yılında başlayan ve 1975 yılında sona eren zorlu bir savaştan sonra bağımsızlığını kazanmıştır. Bağımsızlığın ardından FRELIMO (Mozambik Özgürlük Cephesi) ile RENAMO (Mozambik Ulusal Direnişi) arasında 1992 yılında sona eren şiddetli bir iç savaş dönemi yaşamıştır.

Mozambik'te, 1990 yılında yeni anayasa ile çok partili bir demokratik sistem kabul edilmiş, ülkenin, Mozambik Halk Cumhuriyeti olan resmi adı, Mozambik Cumhuriyeti olarak değiştirilmiştir.

Mozambik idari yapısı itibarıyla, Cabo Delgado, Gaza, Inhambane, Manica, Maputo, Nampula, Niassa, Sofala, Tete, Zambezia olmak üzere 10 vilayete ayrılmıştır.

Ülkenin yönetim şekli Başkanlık sistemidir. Başbakan ve Bakanlar Kurulu Devlet Başkanı tarafından atanmaktadır.

Ülkede Parlamento ve Başkanlık seçimleri beş yılda bir düzenlenmektedir. Anayasa uyarınca Devlet Başkanları en fazla iki dönem görev yapabilmektedir. Cumhuriyet Meclisi olarak adlandırılan yasama organı beş yılda bir halk tarafından seçilen 250 milletvekilinden oluşmaktadır.

Nüfus ve İstihdam

Mozambik 2021 yılı tahminlerine göre 32,8 milyonluk nüfusu ile dünyanın en fazla nüfusa sahip olan ellinci ülkesi, Afrika kıtasının ise on ikinci ülkesidir. Ülke nüfusunun üçte ikisi kırsal kesimde yaşamakta ve geçimini tarımdan sağlamakta, üçte biri ise kentsel alanlarda yaşamaktadır. İşgücünün %74,4'ü tarım sektöründe, %3,9'u sanayi sektöründe, %21,7'si ise hizmetler sektöründe istihdam edilmektedir. Ülkede işsizlik oranının ise son yıllarda %25 civarında olduğu belirtilmektedir.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Mozambik doğal kaynaklar açısından zengin bir ülkedir. Başlıca doğal kaynaklar kömür, doğalgaz ve mineral kumdur. Mozambik'te yeni kömür madenciliği projelerinin geliştirilmesi ve doğalgaz üretiminin genişleyecek olması doğal kaynak sektöründe hızlı bir yükselişin yaşanacağına işaret etmektedir. Dünya Bankası'na göre önümüzdeki yıllarda, Mozambik'teki yeni gaz ve kömür projeleri ülkeye önemli miktarlarda yatırım, çekecektir. Altyapı alanında da önemli harcamalar yapılacaktır.

Mozambik, Tete yakınlarında dünyanın işletilmeyen en büyük kömür alanı olabileceği tahmin edilen kömür yataklarına sahiptir. Ayrıca, Songo'da bulunan Afrika'nın en güçlü hidroelektrik santrali ile Mozambik önemli hidroelektrik potansiyeline sahip bulunmaktadır. Aynı zamanda Mozambik önemli miktarda doğalgaz rezervine sahiptir. Ülkede keşfedilmiş doğalgaz miktarı 2,8 trilyon metreküp olup, bu miktarla Mozambik dünyada 14. sırada yer almaktadır.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2023	2024	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*	2030*
GSYİH (Cari Fiyatlar - milyar \$)	20,92	22,75	24,73	26,51	28,3	30,05	33,48	38,01
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	5,5	2,1	2,5	3,5	4,3	4	9,2	11,3
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar - \$)	617	653	690	720	748	773	839	929
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	7	3,2	4,9	5,4	5,5	5,5	5,5	5,5
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-10,9	-11	-39,9	-36,6	-33,9	-27	-15,1	-15
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	-	-	-	-	-	-	-	-
Nüfus (milyon)	33,9	34,86	35,84	36,83	37,83	38,85	39,88	40,92
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	90,9	93,2	97,2	99,9	100,4	99,3	91,7	76

(*) Tahmini Veriler

Kaynak: IMF

Mozambik, Afrika kıtasının 25. büyük ekonomisi olup, son yıllarda Sahraaltı Afrika'da en hızlı büyüme gösteren petrol-dışı ekonomidir. 2009 yılında büyüme hızı yavaşlamış olmakla birlikte, 2010, 2011 ve 2012 yıllarında tekrar hızlanmıştır. Gelişmekte olan Mozambik ekonomisi 2022 yılında %4,4, 2023 yılında ise % 5,5'lük bir büyümelerin ardından, 2024 yılında ise %2,1 oranında büyüme göstermiştir. Ülkede halen pek çok kişi (%40'ın üzerinde) yoksulluk sınırının altında hayatını sürdürmektedir. Bununla beraber, özellikle son dönemlerde bulunan doğal gaz rezervleri ile birlikte ülkenin büyümeye devam edeceği öngörülmekte olup, orta ve uzun vadede ülkenin büyük atılımlar göstereceği tahmin edilmektedir.

Ekonomide Geleceğe Yönelik Beklentiler

Mozambik ekonomisinin son yıllarda önemli büyüme gösterdiği, önümüzdeki yıllarda da doğal kaynak sektörünün hızlı yükselişiyle birlikte yüksek oranlarda büyüyeceği tahmin edilmektedir.

2010 yılından önce çift hanelerde seyreden enflasyon daha sonraki yıllarda tek hanelere inmiş olmasına rağmen, 2016 yılında %20, 2017 yılında ise %15 civarında gerçekleştiği tahmin edilmektedir. Enflasyon 2018 yılından itibaren tekrar tek haneye dönmüş olup, 2023 yılında % 7, 2024 yılında ise % 3,2 olarak gerçekleşmiştir. Enflasyon 2025 yılında ise % 4,9 oranında gerçekleşmesi beklenmektedir.

Kamu yatırımları ve sosyal kalkınma planları gerçekleştirilmek üzere 2013 yılından itibaren gevşek bir mali tutum benimsenmiş olup, altyapı yatırımlarının hız kazanması ile birlikte bütçe açığı oldukça yüksek oranlarda gerçekleşmiş, bütçe açıklarının önümüzdeki birkaç yıl içerisinde de devam etmesi beklenmektedir.

SEKTÖRLER

Tarım, Hayvancılık ve Balıkçılık

Mozambik’de ülke nüfusunun çoğu kırsal kesimde yaşamakta ve geçimini tarım ile sağlamaktadır. Bununla birlikte ülkenin tarım potansiyeli kullanılanın çok üzerindedir. Mozambik’in yüzölçümünün %45’i tarım için uygun olmakla birlikte sadece %16’sı (36 milyon hektar) ekilidir ve sadece %3’ünde sulu tarım yapılmaktadır. Çiftçilerin sadece %4-5’i gübre kullanmaktadır.

Tarım ülke GSYİH’sının %22,3’ünü oluşturmakta ve işgücünün %74,4’ü tarım sektöründe istihdam edilmektedir. Özellikle ülkenin verimli kuzey bölgelerinde tarım potansiyeli yüksektir, ancak, arazi kullanım hakkı problemi bu potansiyeli kısıtlamaktadır. Önemli tarımsal ürünler pamuk, şeker kamışı , manyok ve tapyoka, mısır, hindistancevizi, kaju, çay, tropik meyveler, patates, ayçiçeği ve tütündür. Ülkede sığır ve kümes hayvanları yetiştiriciliği de hayvancılık açısından önemli bir yere sahiptir. Mozambik su ürünlerinde de iyi bir potansiyele sahip olup, özellikle kabuklu deniz hayvanları tütün ve tropik meyvelerden sonra en fazla ihracatı gerçekleştirilen tarım/gıda ürünüdür.

Sanayi

Mozambik, sanayisi yeterince gelişmemiş bir ülke olup en büyük üretim tesisi Mozal alüminyum tesisleridir. Ülkedeki en büyük yabancı yatırımı olan Mozal alüminyum tesislerinin genişlemesinin etkisiyle imalat sektörü büyümektedir. Ülkede kurulu belli başlı sanayiler alüminyum, petrokimya, kimya, tekstil, çimento, cam, asbest, tütün, gıda ve içecek sanayileridir. 2017 yılında ülke ihracatının %32’sini oluşturan kömür ihracatından sonra ham ve işlenmiş alüminyum ürünleri %23,3’lük bir paya sahiptir.

Ülke ihracatının yıllar itibariyle değişmekle beraber %10’undan fazlasını alüminyum çubuk ve profiller oluşturmaktadır. Önümüzdeki dönemlerde Mozal alüminyum tesislerinin daha da genişletilmesi planlanmaktadır.

Sanayi sektörü ülke GSYİH’sının % 23’ünü oluşturmakta ve işgücünün % 3,9’u sanayi sektöründe istihdam edilmektedir.

Madencilik

Mozambik zengin doğal kaynaklara sahip bulunmaktadır. Bunların başlıcaları kömür, alüminyum ve doğalgazdır. Kömür madenciliği projeleri geliştirilmesi ve doğalgaz üretiminin artacak olması ülkedeki doğal kaynak sektörünün hızla yükselmesini sağlayacaktır.

Mozambik, Tete yakınlarında önemli kömür yataklarına sahiptir. Ayrıca, son zamanlarda keşfedilen doğalgaz rezervleriyle de önemli bir doğalgaz üretim gücüne sahip olmuştur.

Mozambik’te yeni kömür madenciliği projelerinin geliştirilmesi ve doğalgaz üretiminin genişleyecek olması doğal kaynak sektöründe hızlı bir yükselişin yaşanacağına işaret etmektedir. Dünya Bankası’na göre önümüzdeki yıllarda, Mozambik’teki yeni gaz ve kömür projeleri ülkeye önemli miktarlarda yatırım, çekecektir.

Enerji

Afrika'nın en güçlü hidroelektrik santraline sahip olan Mozambik'in yıllık enerji üretimi 20 milyar kWh' civarındadır. Tüketimi ise 14 milyar kWh civarındadır. Elektrik enerjisi üretiminin yaklaşık %86'sı hidroelektrik, %14'ü de fosil yakıtlardan elde edilmektedir.

Mozambik'in Nacala limanı ile Malavi arasında petrol boru hattı inşası başlamıştır. Zambiya'yı da içeren projenin yaklaşık 1 milyar dolara mal olması ve söz konusu ülkeler arasındaki taşımacılık maliyetlerini önemli ölçüde azaltması beklenmektedir.

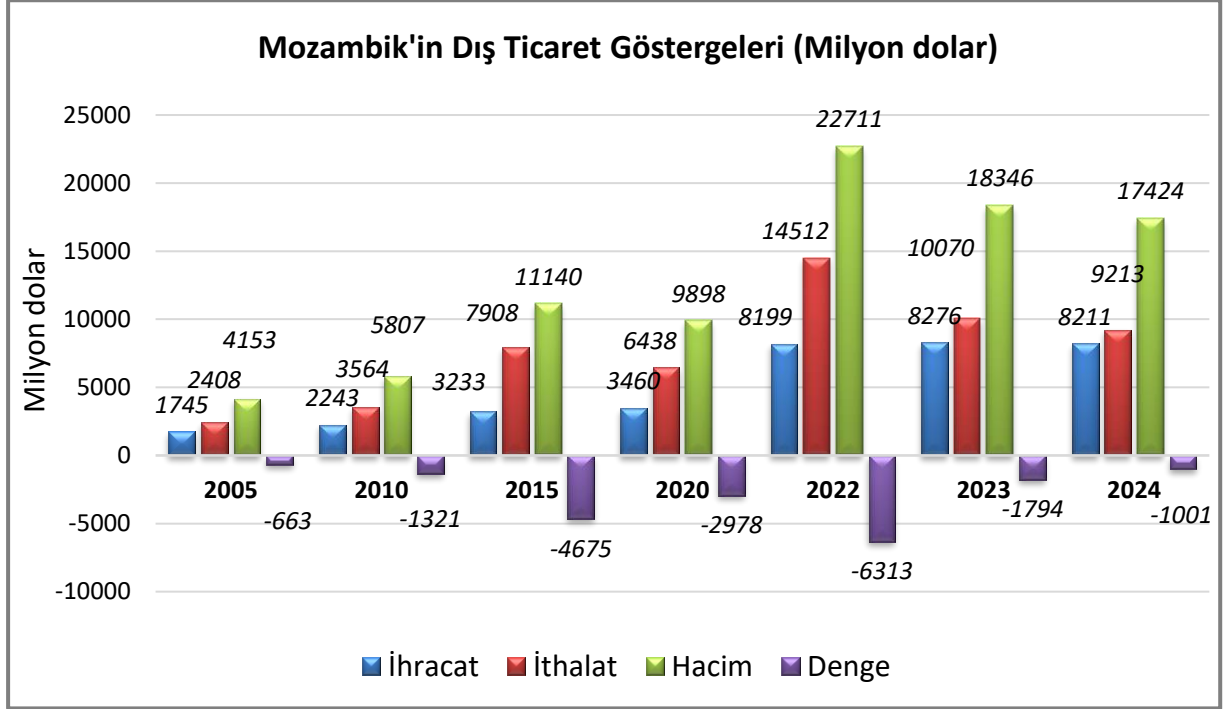
Turizm

Turizm sektörü henüz yeterince gelişmemekle birlikte yüksek bir potansiyele sahiptir. Özellikle son on yılda ülkeye gelen yabancı turist sayısında ve turizm gelirlerinde önemli artışlar yaşanmış olmasına rağmen henüz istenilen düzeylere ulaşamamıştır.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Gelişmekte olan Mozambik'in dış ticaret hacmi özellikle son yıllarda artış göstermiştir. 2023 yılında ihracatı, 2022 yılında da ithalatı maksimum düzeylerde gerçekleşmiştir. 2024 yılında ihracatı 8,2 milyar dolar, ithalat ise 9,2 milyar dolar olmuştur. Dış ticareti önemli ölçüde açık veren Mozambik'in 2022 yılında dış ticaret açığı 6,3 milyar dolar ile maksimum düzeyde gerçekleşmiş, 2024 yılında ise 1 milyar dolarlık dış ticaret açığı söz konusudur.

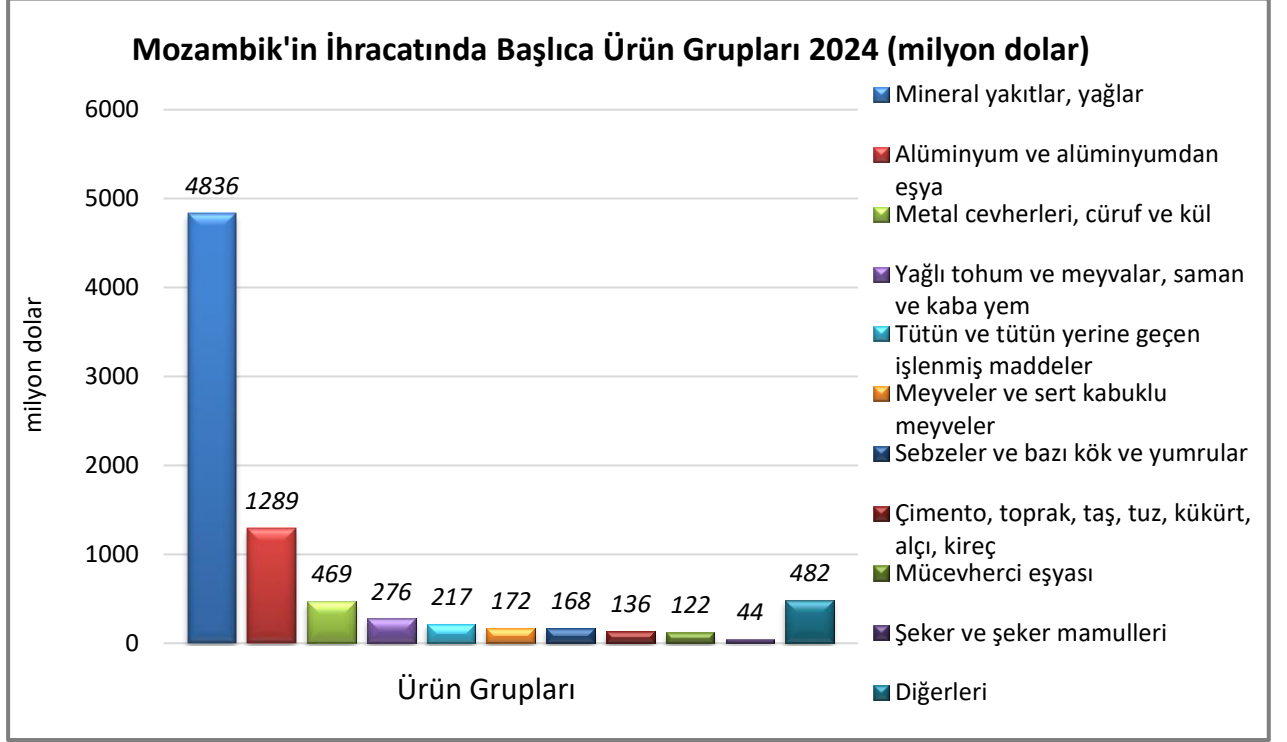

Kaynak: ITC Trademap 26/11/2025 tarihli Mozambik verileridir.

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

Önemli bir sanayi sektörü bulunmayan Mozambik'in 2023 yılında gerçekleştirdiği ihracatın %26,9'unu kömür ve ürünleri, %20,9'unu petrol gazları %13,2'sini de ham alüminyum oluşturmuştur. Elektrik enerjisi ve titanyum cevherleri Mozambik'in ihraç ettiği diğer önemli ürünlerdir.

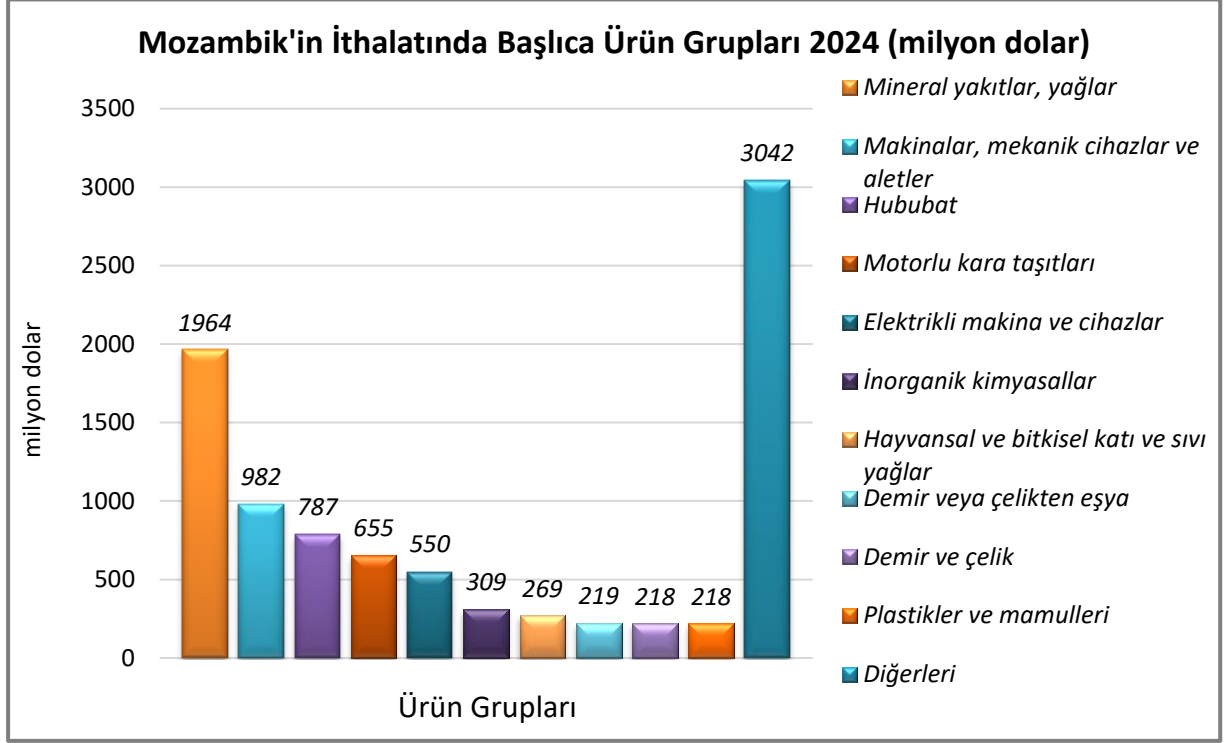

Kaynak: ITC Trademap 26/11/2025 tarihli Mozambik verileridir.

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Mozambik'in ithalatı 2022 yılında 14,5 milyar dolarla maksimum düzeye ulaşmıştır. Petrol yağları, flor tuzları, pirinç, buğday, eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar ve tıbbi ilaçlardır.

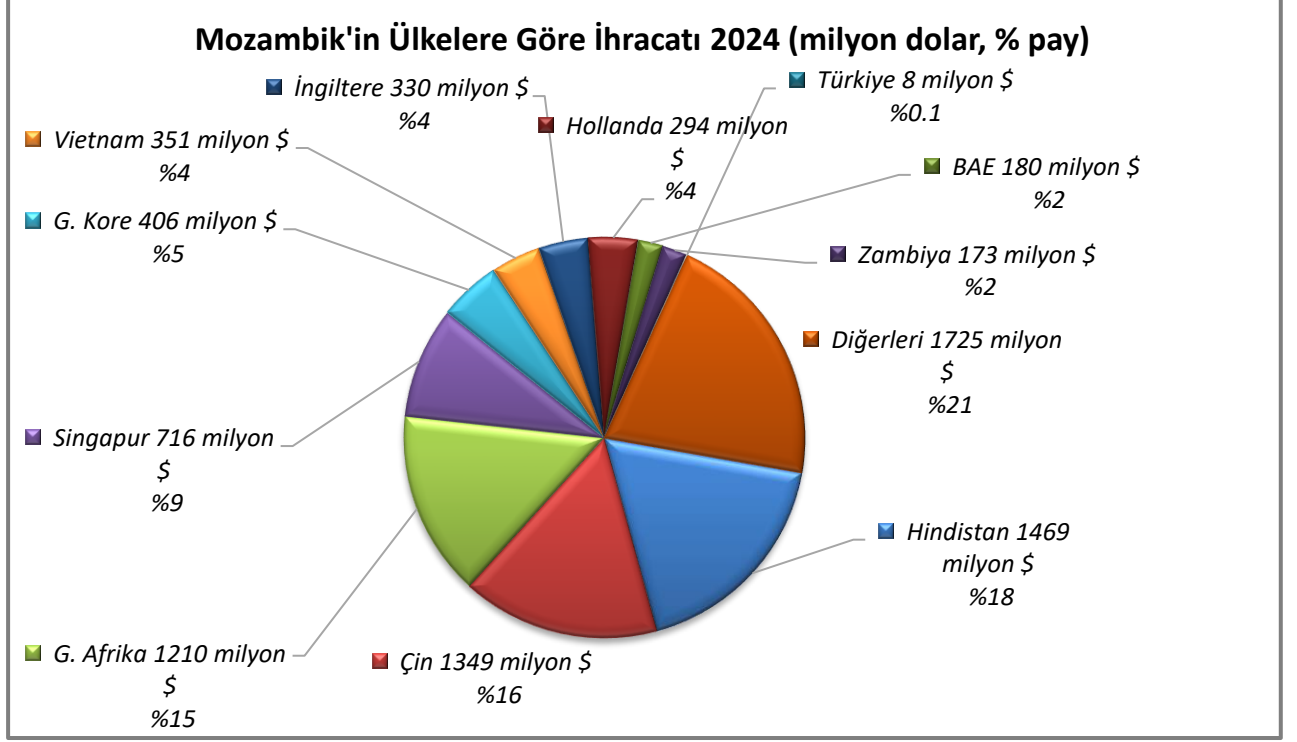
Kaynak: ITC Trademap 26/11/2025 tarihli Mozambik verileridir.

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

Mozambik'in ihracat gerçekleştirdiği en önemli ülke Güney Afrika Cumhuriyeti iken 2022 ve 2023 ve 2024 yıllarında Hindistan ön plana çıkmıştır. Bu ülkenin dışında Çin ve Güney Afrika Cumhuriyeti önemli ülkelerdir. Türkiye ise Mozambik'in ihracatında %0,1'lik payı ile 42. sıradadır.

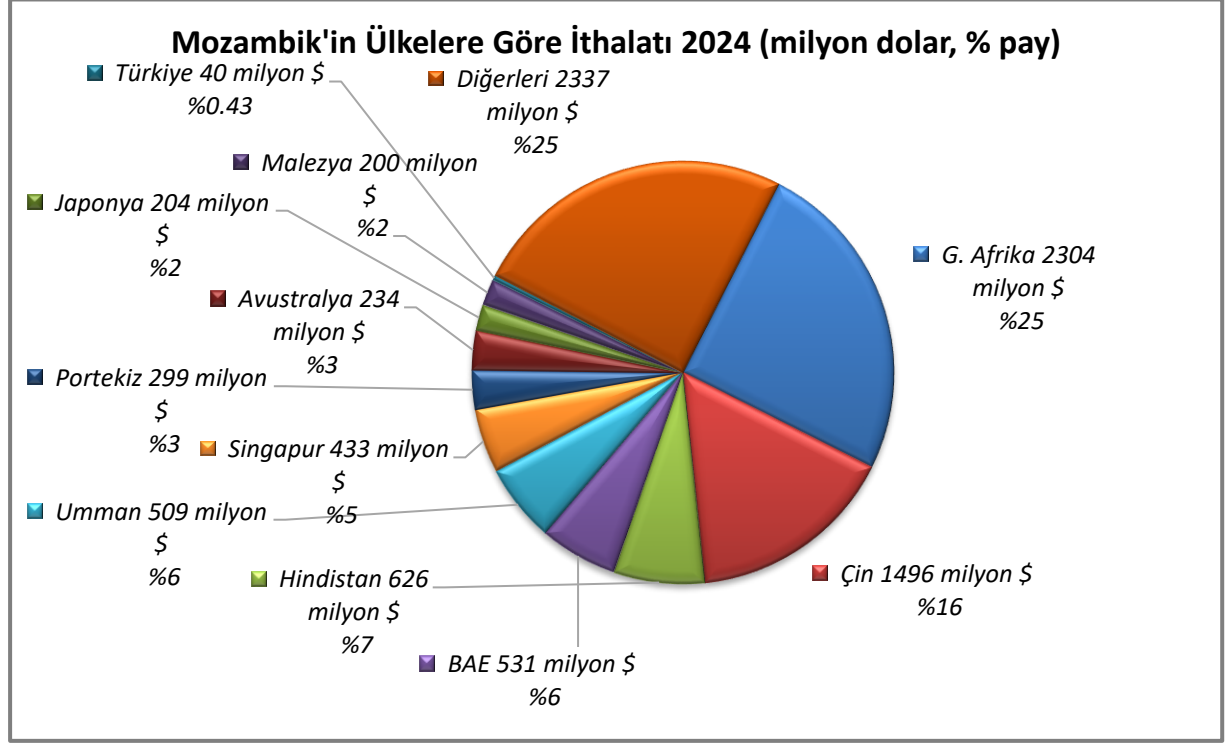

Kaynak: ITC Trademap 26/11/2025 tarihli Mozambik verileridir.

. [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Mozambik'in en önemli ithal kaynağı yine Güney Afrika Cumhuriyeti olup, bu ülkeyi Çin, Hindistan ve BAE takip etmektedir. Mozambik'in ithalatında Türkiye % 0,4'lik payı ile 34. sıradadır.

Kaynak: ITC Trademap 26/11/2025 tarihli Mozambik verileridir.

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Dünya Bankası'nın Doing Business istatistiklerinde 141. sırada yer alan Mozambik, bürokrasinin bol olduğu bu nedenle yatırımların gerçekleştirilmesinde gecikmelerin yaşandığı bir ülke görünümündedir. Bununla birlikte yatırım ortamı iyileştirilmeye çalışılmakta ve bilhassa büyük yatırımlarda kolaylıklar sağlanmaktadır.

Mozambik son yıllarda doğrudan yabancı yatırımların yöneldiği önemli ülkelerden birisidir. Özellikle 2010 yılından sonra Mozambik'e yabancı yatırım girişlerinde önemli artışlar olmuştur. 2016 yılında 3,1 milyar dolar olan doğrudan yabancı yatırımlar, 2017 yılında 2,3 milyar dolar, 2019 yılında ise 2,2 milyar dolar, 2020 yılında ise 2,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılında gelen 5,3 milyar dolarlık yabancı yatırım 2023 yılında 2,7 milyar dolara gerilemiş olup, 2024 yılında da yine 2,7 milyar dolar olarak gerçekleştiği tahmin edilmektedir. Mozambik'te başlıca potansiyel yatırım alanları başta altyapı yatırımları olmak üzere, enerji (doğalgaz, hidroelektrik), madencilik (kömür), turizm (oteller) ve tarımdır.

Ülke Dışından Gelen ve Ülke Dışına Giden Doğrudan Yatırımlar

	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon \$)	2 684,00	2 657,00	3 055,00	3 666,00	4 436,00	5 412,00	6 603,00
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH ya oranı (%)	13,00	12,30	13,30	14,80	16,30	18,10	19,10
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon \$)	-174,10	-121,00	-95,00	-70,00	-60,00	-55,00	-55,00

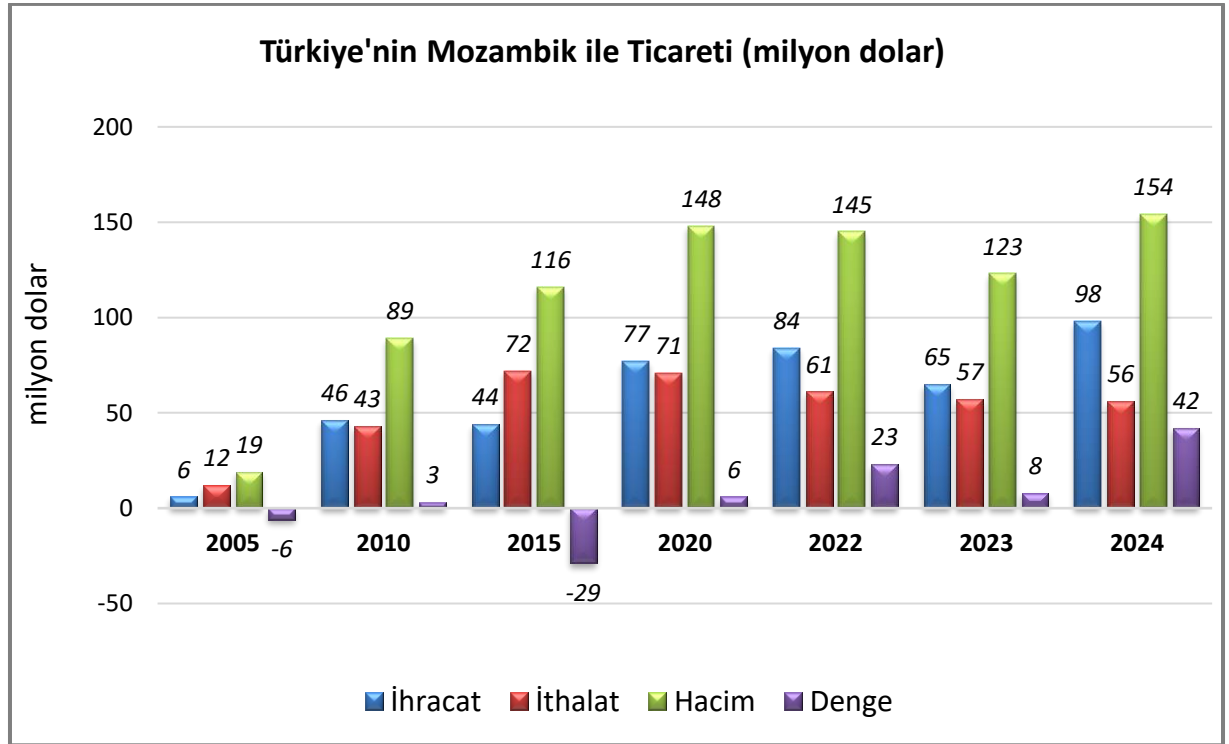
(*) Tahmini Veriler

Kaynak: EIU

TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

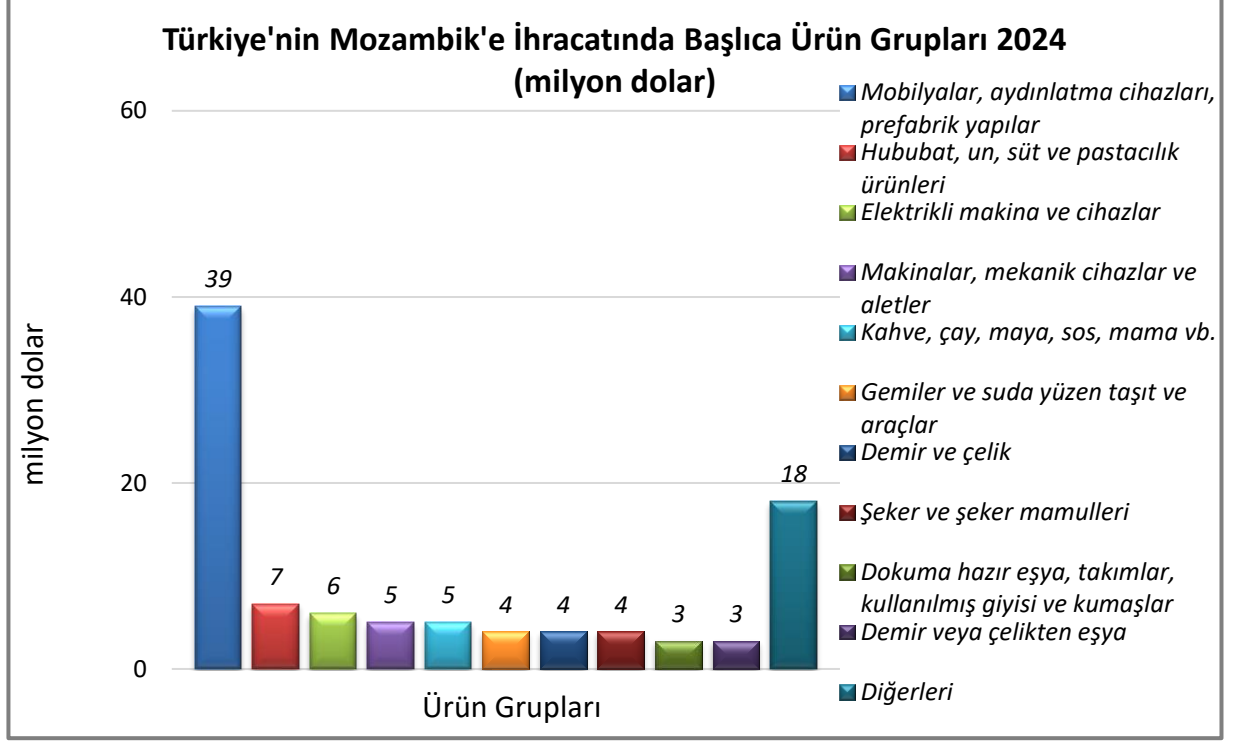
Türkiye ile Mozambik arasındaki ticaret hacmi henüz istenilen seviyede değildir. 2021 yılı itibarıyla Türkiye'nin Mozambik'e gerçekleştirmiş olduğu ihracat önemli ölçüde artış göstererek 123 milyon dolara yükselerek maksimum düzeye ulaşmış, 2023 yılında ise 65 milyon dolara gerilemiştir. İthalatımız ise 2019 yılındaki 73 milyon dolarlık düzeyden 2023 yılında 57 milyon dolar seviyesine gerilemiştir. 2022 yılında dış ticaret dengesi 23 milyon dolar, 2023 yılında ise 8 milyon dolar ülkemiz lehinedir. 2024 yılında ise ihracatımız 98 milyon dolar ile maksimum düzeyde gerçekleşmiş, ithalatımız ise 56 milyon dolar olmuştur. Söz konusu yılda dış ticaretimiz 42 milyon dolar fazla vermiştir.

Kaynak: ITC Trademap (Türkiye verileri)

İhracatımızda Başlıca ürünler

2024 yılında Türkiye'nin Mozambik'e ihracatı 98 milyon dolar olarak gerçekleşmiş olup, Türkiye'nin ihraç ettiği ürünlerin başında prefabrik yapılar, makarnalar, su taşıtları, şeker ve inşaat demiri gelmektedir.

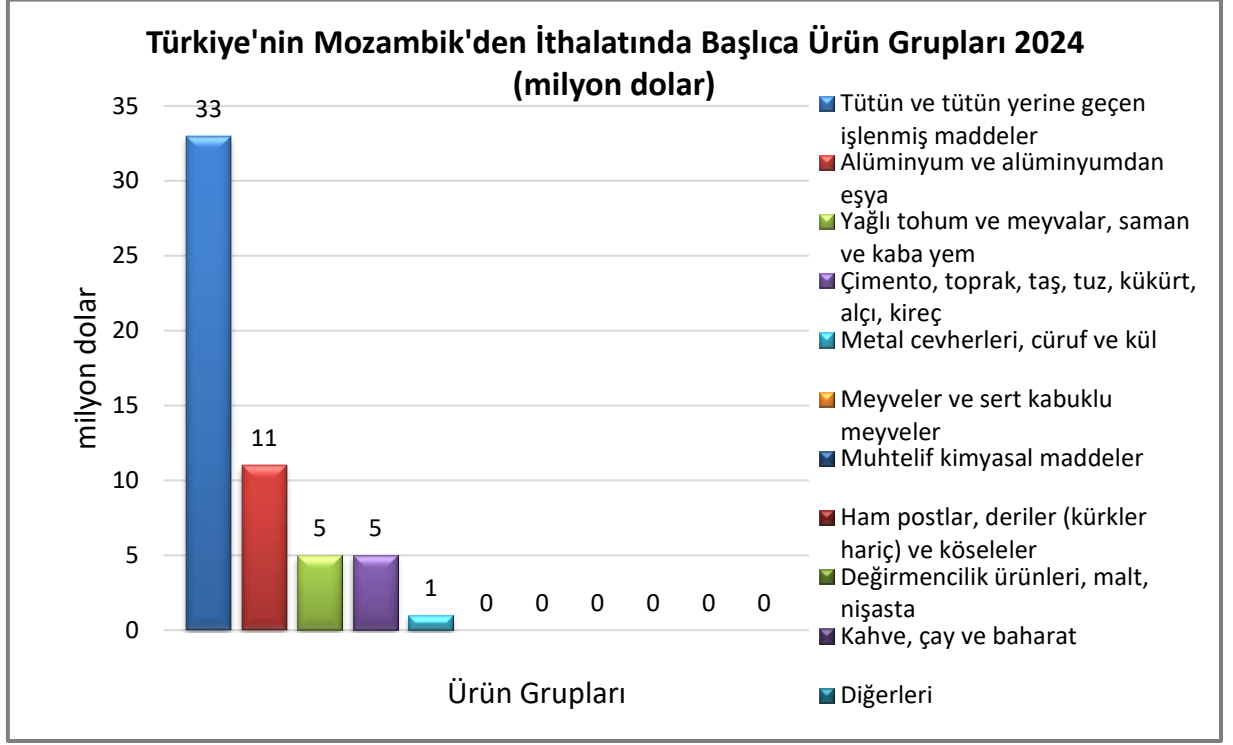

Kaynak: Trademap (Türkiye verileri)

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalatımızda Başlıca ürünler

Türkiye'nin 2024 yılında Mozambik'den gerçekleştirmiş olduğu ithalatı en önemli ürünler tütün, işlenmemiş alüminyum, yağlı tohumlar, tabii grafit ve titanyum gelmektedir. 2024 yılında Mozambik'den gerçekleştirilen ithalatın %60'ını tütün, %20'sini alüminyum, %9,3'ünü de yağlı tohumlar oluşturmuştur. 2024 yılında ithal edilen ürün sayısı dörtlü bazda 7 kalemdir.

Kaynak: Trademap (Türkiye verileri)

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

EKLER:**EK-1: Mozambik'in İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)**

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (ilk 15)	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023- 2024)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			8 199 019	8 276 429	8 211 289	100	-0,8
1.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	516 832	1 726 121	1 966 871	24	13,9
2.	2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	2 035 076	1 760 985	1 749 857	21,3	-0,6
3.	7601	İşlenmemiş alüminyum	1 700 286	1 093 376	1 122 174	13,7	2,6
4.	2716	Elektrik enerjisi	399 440	658 249	688 559	8,4	4,6
5.	2614	Titanyum cevherleri ve konsantreleri	470 517	371 755	349 408	4,3	-6
6.	2704	Taşkömürü, linyit ve turbdan elde edilen kok/sömikok, karni kömürü	869 802	464 625	256 303	3,1	-44,8
7.	1207	Diğer yağlı tohumlar ve meyveler	97 842	153 525	238 256	2,9	55,2
8.	2401	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	138 753	154 078	217 075	2,6	40,9
9.	713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	223 869	149 528	167 046	2	11,7
10.	7605	Alüminyum teller	155 701	161 547	161 116	2	-0,3
11.	2615	Niobyum, tantalum, vanadyum, zirkonyum cevherleri vb. konsantreleri	170 260	142 849	118 325	1,4	-17,2
12.	801	Hindistan cevizi, brezilya ve kaju cevizi (taze/kurutulmuş)	76 690	78 069	118 006	1,4	51,2
13.	2505	Her nevi tabii kum	62 432	81 845	104 141	1,3	27,2
14.	2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	0	104 458	95 515	1,2	-8,6
15.	7103	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	148 638	233 009	80 992	1	-65,2

Kaynak: ITC Trademap 26/11/2025 tarihli Mozambik verileridir.

EK-2: Mozambik'in İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (ilk 15)	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023- 2024)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			14 512 194	10 069 934	9 212 662	100	-8,5
1.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	2 198 740	1 655 558	1 432 168	15,5	-13,5
2.	1006	Pirinç	317 207	349 465	485 056	5,3	38,8
3.	8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	241 227	259 885	242 168	2,6	-6,8
4.	1001	Buğday ve mahlut	266 413	287 156	232 759	2,5	-18,9
5.	1511	Palm yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	272 925	250 066	216 031	2,3	-13,6
6.	2716	Elektrik enerjisi	120 417	209 953	209 113	2,3	-0,4
7.	2713	Petrol koku, petrol bitümeni ve petrol yağlarının veya bitümenli minerallerden elde edilen yağların diğer kalıntıları	171 316	136 587	199 833	2,2	46,3
8.	2826	Florürler, florslikatlar, floraluminatlar ve diğer kompleks flor tuzları	531 888	380 485	176 723	1,9	-53,6
9.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	220 635	254 324	163 387	1,8	-35,8
10.	3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	136 547	121 915	123 440	1,3	1,3
11.	8703	Otomobiller	115 780	146 423	118 865	1,3	-18,8
12.	2818	Suni korundum, alüminyum oksit ve alüminyum hidroksit	49	62 072	99 809	1,1	60,8
13.	8701	Traktörler	81 893	129 295	89 977	1	-30,4
14.	8429	Buldozerler, greyderler, toprak tesviye makinaları, skreyperler, mekanik küreyiciler, ekskavatörler, yol silindirleri vb	70 367	78 811	88 409	1	12,2
15.	7214	İnşaat demiri	63 762	89 070	87 088	0,9	-2,2

Kaynak: ITC Trademap 26/11/2025 tarihli Mozambik verileridir.

EK-3: Mozambik'in Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülkeler (İlk 15)	2022	2023	2024	Pay (% 2024)	Değişim (%, 2023- 2024)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		8 199 019	8 276 429	8 211 289	100	-0,8
1.	Hindistan	1 780 473	1 294 335	1 469 230	17,9	13,5
2.	Çin	497 247	1 175 372	1 349 283	16,4	14,8
3.	G. Afrika	972 482	1 156 506	1 210 032	14,7	4,6
4.	Singapur	382 915	390 315	715 538	8,7	83,3
5.	G. Kore	501 045	466 580	405 914	4,9	- 13
6.	Vietnam	172 801	324 325	350 748	4,3	8,1
7.	İngiltere	994 307	399 839	329 975	4	-17,5
8.	Hollanda	314 053	304 762	294 032	3,6	-3,5
9.	BAE	148 365	179 520	179 514	2,2	
10.	Zambiya	90 207	81 172	173 082	2,1	113,2
11.	Malezya	71 522	27 580	138 092	1,7	400,7
12.	Tayland	133 199	380 140	135 349	1,6	-64,4
13.	Belçika	98 837	101 144	123 168	1,5	21,8
14.	Zimbabve	199 773	173 082	113 820	1,4	-34,2
15.	İsviçre	142 243	98 587	113 117	1,4	14,7
...	...	...	...	...	...	...
42.	Türkiye	28 548	62 395	7 912	0,1	-87,3

Kaynak: ITC Trademap 26/11/2025 tarihli Mozambik verileridir.

EK-4: Mozambik'in Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülkeler (İlk 15)	2022	2023	2024	Pay (% 2024)	Değişim (%, 2023- 2024)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		14 512 194	10 069 934	9 212 662	100	-8,5
1.	G. Afrika	2 186 504	2 340 949	2 303 780	25	-1,6
2.	Çin	1 060 885	1 552 699	1 496 371	16,2	-3,6
3.	Hindistan	831 387	807 329	625 987	6,8	-22,5
4.	BAE	1 457 704	1 041 021	531 276	5,8	- 49
5.	Umman	57 964	32 594	509 415	5,5	1462,9
6.	Singapur	697 282	596 241	432 931	4,7	-27,4
7.	Portekiz	277 262	269 545	298 687	3,2	10,8
8.	Avustralya	231 306	57 470	234 015	2,5	307,2
9.	Japonya	219 042	215 945	204 240	2,2	-5,4
10.	Malezya	152 577	209 348	200 117	2,2	-4,4
11.	Tayland	104 078	135 142	178 795	1,9	32,3
12.	ABD	199 322	179 954	178 406	1,9	-0,9
13.	Rusya	70 087	144 029	164 626	1,8	14,3
14.	İtalya	52 306	58 911	130 874	1,4	122,2
15.	Bahreyn	72 173	342 969	123 469	1,3	- 64
...	...	...	...	...	...	...
34.	Türkiye	58 389	50 569	39 642	0,43	-21,6

Kaynak: ITC Trademap 26/11/2026 tarihli Mozambik verileridir.

Ek-5: Türkiye'nin Mozambik'e İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2022	2023	2024	Pay (% 2024)	Değişim (%, 2023- 2024)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			84 037	65 172	97 942	100	50,3
1.	9406	Prefabrik yapılar	271	116	37 252	38	32013,8
2.	1902	Makarnalar ve kuskus	5 876	2 578	5 454	5,6	111,6
3.	8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar ve insan veya yük taşımaya mahsus benzeri gemiler	0	0	4 304	4,4	-
4.	1702	Diğer şekerler (kimyaca saf laktoz/maltoz/glikoz/fruktoz), şeker şurupları, suni bal ve karamel	2 605	2 606	3 792	3,9	45,5
5.	2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	3 063	3 278	3 581	3,7	9,2
6.	7214	İnşaat demiri	1 570	1 819	3 319	3,4	82,5
7.	8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar, ortam ısıtıcıları, saç ve el kurutucuları, ütüler, rezistanlar	3 774	4 830	2 709	2,8	-43,9
8.	8474	Toprak, taş, metal cevheri vb. ayıklama, eleme, tasnif, ayırma, yıkama, kırma, öğütme, yoğurma, kalıplama vb. Makinaları	508	1 035	2 013	2,1	94,5
9.	9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	490	555	1 501	1,5	170,5
10.	6305	Eşya ambalajında kullanılan torba ve çuval	2 878	3 662	1 494	1,5	-59,2
11.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1 209	1 336	1 346	1,4	0,7
12.	6309	Kullanılmış giyim eşyası ve kullanılmış diğer eşya	269	900	1 325	1,4	47,2
13.	1601	Etten, sakatattan/kandan yapılmış sosisler vb. ürünler	1 234	1 266	1 306	1,3	3,2
14.	7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	4 726	2 283	1 148	1,2	-49,7
15.	3917	Plastikten hortumlar, borular ve bağlantı elemanları (manşon, nipel, dirsek, flanşlar, vb.)	1 409	745	1 097	1,1	47,2

Kaynak: Trademap (Türkiye verileri)

Ek-6: Türkiye'nin Mozambik'ten İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2022	2023	2024	Pay (% 2024)	Değişim (% 2023-2024)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			60 643	57 417	55 812	100	-2,8
1.	2401	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	26 990	43 801	33 413	59,9	-23,7
2.	7601	İşlenmemiş alüminyum	75	0	11 274	20,2	-
3.	1207	Diğer yağlı tohumlar ve meyveler	428	10 536	5 210	9,3	-50,6
4.	2504	Tabii grafit	729	1 920	4 780	8,6	149
5.	2614	Titanyum cevherleri ve konsantreleri	0	61	542	1	788,5
6.	804	Hurma, incir, ananas, avokado ve guava armudu, mango ve mangost (taze/kurutulmuş)	0	295	383	0,7	29,8
7.	3824	Dökümhane maçalarına veya kalıplarına mahsus müstahzar bağlayıcılar, kimya ve bağlı sanayide kull. diğer kimyasal ür.	0	110	170	0,3	54,5
8.	4101	Sığır (bufalo dahil) ve at cinsi hayvanların ham post ve derileri	0	46	18	0	-60,9
9.	1106	Kuru baklağillerin, nişasta/inülin içeren kök ve yumruların unu, ezmesi ve tozu	0	0	10	0	-
10.	902	Çay	2	4	7	0	75
11.	1212	Keçiboynuzu, deniz otları ve diğer algler, şeker pancarı, şeker kamışı vs.	0	0	2	0	-

Kaynak: Trademap (Türkiye verileri)